

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

Co-funded by
the European Union

EQAVET Peer Review Finland - vertaisarvioinnin tuloksia tutkinnon perusteiden kehittämiproessin laadunvarmistamisesta

Millaisena Opetushallituksen ja asiakkaiden yhteistyö nähdään kansainvälisten asiantuntijoiden arvioimana

Riikka Vacker, opetusneuvos
Ammatillinen koulutus

Action Grant | EQAVET - European Quality Assurance in
Vocational Education and Training National Reference Points
Project acronym EQAVET-NRP-FI-2021
Project Nr 101048428

Arvioinnin suorittivat ammatillisen koulutuksen kansallisen tason kehittämisen asiantuntijat

- Vertaisarviointi on laadun kehittämisen menetelmä, jossa ulkoiset arvioijat eli vertaiset kollegat, arvioivat laadunhallinnan näkökulmasta toimintaa ja antavat palautteena näkemyksensä havaitsemistaan vahvuuksista ja kehittämiskohteista.
- Vertaisarviointi toteutettiin 7.- 8.12.2022. Arvioijat olivat Opetushallituksen asiantuntijoiden kollegoja Alankomaista, Itävaltasta, Kreikasta, Kroatiasta ja Liettuasta sekä kaksi asiantuntijaa EQAVET-sihteeristöstä (*

*) EQAVET-verkosto on ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen verkosto, jota koordinoi EU:n komission toimeenpanovirastona EQAVET-sihteeristö. Opetushallitus toimii EQVET-verkoston Suomen yhteyspisteenä.

- **Arvioinnin kohde:** Opetushallituksen tutkinnon perusteiden kehittämisprosessin laadunvarmistus asiakaspalautteen perusteella; miten palautetietoa kerätään, analysoidaan ja hyödynnetään nykyistä systemaattisemmin tutkinnon perusteiden kehittämisessä
- Arviointi perustui itsearviointiraporttiin, arvioijille toimitettuun muuhun materiaaliin sekä 22 henkilön haastatteluihin, joissa edustettuina olivat OPH:n asiantuntijat, koulutuksen järjestäjät, työelämä (ml työelämätoimikunnat) ja opiskelijat.

Arvioijien havaitsemia yleisiä kansallisia vahvuuksia ammatillisen koulutuksen kehittämisessä

Ammatillisen koulutuksen kehittämistä tukee kaikkien osallisten, viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien **yhteinen arvopohja ja asenne, jotka ovat juurtuneet toimintaan**, mm.

- ✓ ihmiskeskeisyys, tasavertaisuus ja osallistaminen
- ✓ paikallinen autonomia sekä henkilökohtainen/institutionaalinen vastuu
- ✓ vuoropuheluun ja osallistamiseen perustuva päätöksentekoprosessi
- ✓ tavoite jatkuvaan parantamiseen

Suomessa ammatillisen koulutuksen toimijoilla on myönteinen yhdessä tekemisen ja kehittämisen kulttuuri

Arvioijien havaitsemia vahvuuksia tutkinnon perusteiden kehittämisessä

- OPH:n ja muiden viranomaisten sekä koulutuksen järjestäjien ja työelämän edustajien välillä vallitsee läpinäkyvyyteen ja vakaaseen luottamukseen perustuva toimintakulttuuri, jossa tietoa jaetaan ja yhteistyötä tehdään kaikkien kesken.
- Keskeinen vahvuus on alakohtainen toimintatapa: OPH:n alakohtaiset asiantuntijat ja eri alojen työelämätoimikunnat tekevät yhteistyötä alan koulutuksen järjestäjien ja alan työelämän edustajien kanssa. Lisäksi OPH:n alakohtaiset asiantuntijat tekevät systemaattisesti yhteistyötä keskenään.
- Osaamistarpeiden tunnistaminen ja tutkintojen sisältö on pääosin linjassa työelämän kehityksen kanssa; tämän vahvistivat sekä työelämän että opiskelijoiden edustajat.
- Palautejärjestelmä toimii kaksisuuntaisesti: palautteen keräämisen ohella järjestelmällä tiedotetaan sidosryhmille OPH:n toiminnasta ja suunnitelmista.
- Kerättävän palautteen määrä, jota tietopohjaa voidaan hyödyntää, on suuri. Lisäksi on käytössä menetelmä tulevaisuuden työelämän tarpeiden ennakointiin, jossa prosessissa on mukana laajasti eri sidosryhmät.

Arvioijien havaitsemia haasteita tutkinnon perusteiden kehittämisessä

- Vaikka yhteistyö on avointa ja positiivista, palautteen antaminen vaikuttaa painottuvan käytännössä henkilökohtaiseen tiedonvaihtoon, jossa alakohtainen asiantuntija kokoaa tietoa hyödyntäen eri tietolähteitä. Systemaattisempi tiedonkeruumenetelmä vähentäisi riskiä palautetiedon hajanaisuuteen ja varmistaisi tietopohjan riittävää laajuutta.
- Saatavilla olevaa suurta määrää kvantitatiivista tietoa voisi hyödyntää enemmän ja määrällisen ja laadullisen tiedon välille voisi kehittää synergiaa. Tiedon tuottamisen positiivisena haasteena on tietopohjan laajuus, jossa eri tyyppiset palautetiedot tarvitsevat erilaisia analyysejä.
- Enemmän voisi viestiä sidosryhmille siitä, mitä heidän palautteensa perusteella tehdään; kuka tekee päätöksiä ja mihin tietoon perustuen. Myös palautteen tarkasteluun ja seuraavien vaiheiden suunnitteluun voisi osallistaa keskeisiä sidosryhmiä.
- Ammatillisen koulutuksen kehittämisen nopea muutosvauhti tuo haasteita muutosten täysimääräiseen toimeenpanoon ja sen vaiheen laadunvarmistukseen.

Arvioijien kehittämisehdotuksia

Kehittämisprosessi

- Arviointivaihe prosessissa voisi olla selkeämmin määritelty.
- Eri toimijoiden, asiantuntijoiden ja sidosryhmien, roolit ja vastuut voisi määritellä selkeämmin osana prosessia.
- Kehitettävän laadunvarmistusmallin tulisi olla systemaattinen prosessina, mutta säilyttää toimiviksi osoittautuneet sidosryhmäkohtaiset elementit, kuten eri sidosryhmille räätälöidyt lähestymistavat.
- Tietojen käytön voisi linjata selkeämmin; miten päätökset tehdään ja miten kehittämisprosessin eri vaiheista viestitään sidosryhmille; ml OPH:n asiantuntijoiden johtamat yhteistyöverkostot ja niihin tuotetut tiedot

Tietopohja

- Käytettävissä olevaa suurta tietomäärää voisi paremmin hyödyntää, erityisesti tehden analyysejä tietoja yhdistelemällä.
- Palautteen keräämistä monialaisista taidoista voisi parantaa (elinikäisen oppimisen taidot). Tällä hetkellä ei ole systemaattista tiedonkeruuta siitä, miten hyvin ammatillinen koulutus tukee näitä taitoja.

Arvioijien kehittämis ehdotuksia

Mahdollisuus vaikuttaa

- Palautteenkeräämisen prosessista voisi tiedottaa vielä laajemmin kaikille sidosryhmille, jotta vaikuttamisen mahdollisuudet tunnettaisiin nykyistä paremmin. Kaikkien työnantajien ja opiskelijoiden tulisi tietää, miten he voivat antaa palautetta, ei vain niiden, jotka ovat mukana työryhmissä, toimikunnissa, ohjausryhmissä ja vastaavissa.
- Vaikka Opetushallituksen ja sidosryhmien sitoutuminen innovaatioihin ja jatkuvaan parantamiseen on merkittävää, huomiota tulisi kiinnittää myös ”innovaatioväsymykseen”. Uudistusten toimeenpano tarvitsee riittävästi aikaa ja liian nopeat muutokset voivat johtaa osallistumishalukkuuden laskuun.

Kiitoksia koulutuksen järjestäjille!

Arvioijien palaute:

Opiskelijat kokevat, että heillä on paljon mahdollisuuksia antaa palautetta päivittäisistä oppimiskokemuksistaan. Vaikuttaa, että he tulevat kuulluiksi ja osallistetuiksi.

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

Co-funded by
the European Union

EQAVET

Seuraava askel

OPH:n valitsemien kehittämiskohteiden perusteella tehdään
kehittämissuunnitelma vuodelle 2023